

דף קכג.

אור"ח סימן תצט פעיף ה

עין משפט א.

ה. דף עבה מאוד שהוא כלי ומלאכתו לאיסור ב מותר לטלטלו ביו"ט לקצב עליו הבשר, ולאחר שקצב עליו אסור לטלטלו מחמה לצל.

הגה: אבל לצורך גופו או מקומו מותר ל.

אור"ח סימן שח פעיף ג

עין משפט ב.

ג. כלי שמלאכתו לאיסור מ מותר לטלטלו בין לצורך גופו כגון פטיש לשבור בו אגוזים, בין לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום הכלי שמונח שם, ומותר לטלטלו משם ולהניחו באיזה מקום שירצה , אבל מחמה לצל או שירא שמא ישבר או יגנב אסור.

הגה: כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטול אבל בנגיעה שאינו מנדנדו מותר ,

כ. אפי' כלי שמלאכתו מחמת חיסרון כיש שאסור לטלטלו משום מוקצה מותר לטלטלו משום שמחת יו"ט אם צריך לקצב עליו, מ"א ס"ק י"א. ולכתחילה יש להחמיר די"א דלדעת הרמב"ם אסור.

ל. ולר"י אפי' לצורך גופו או מקומו אסור ולזה הסכים הרא"ש. ט"ז ס"ק ו'.

מ. היינו שמייוחד לדבר האסור לעשותו בשבת, מ"א ס"ק ה'. ואם הכלי עדיין לא עשה בו מלאכה והוא חדש אך הזמינו לכך, אף דהזמנה לאו מילתא, מ"מ אינה עומדת אלא למלאכת איסור.

ו. וכלי שמלאכתו לאיסור שאסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או מקומו גם אם מלאכתו לאיסור היא מדרבנן כגון שופר. כה"ח אות י"ט.

ז. כלי שמלאכתו לאיסור אפילו שהוא מוקצה מחמת מיאוס מותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו, רשב"א בתשובה סי' תנ"ו.

ח. כלי שמלאכתו גם לאיסור וגם להיתר מותר לטלטלו מחמה לצל, וכן שלא יגנב או לא ישבר, ואם ראוי למלאכת היתר אך אינו מיוחד לכך הוי כלי שמלאכתו לאיסור, כה"ח אות כ"ב.

ט. כיון שהוא בידו רשאי לטלטלו יותר, ואפי' שכח ונטל בידו מוקצה רשאי לטלטלו יותר, מ"א ס"ק ז'. ויש מי שכתב דוקא אם תורת כלי עליו אפי' לאיסור, אבל באין תורת כלי עליו צריך להניחו מיד מידו, וראוי לחוש לדבריו אם לא במקום הפסד, כה"ח אות כ"ו.

י. הגם שמותר לטלטל המוקצה אחרי שהוא בידו למקום שירצה, מ"מ אסור לתת אותו מידו האחת לידו השניה דהוי טלטול חדש, כה"ח אות כ"ז.

יא. הרמ"א לשיטתו בסי' תקי"ג דכתב שמוקצה אינו אסור בנגיעה אפי' הנגיעה אינה אלא לצורך דבר המוקצה, אבל לדעת המחבר בסי' ש"י סעיף ו' לא התיר אלא כשהנגיעה היא לצורך דבר ההיתר, כה"ח אות ל'.

ולכן מותר לנגוע במנורה בביהכנ"ס ע שנרות דולקות עליה או בתנור שדולק בו אש, וכן מותר לקחת דבר היתר המונח על דבר מוקצה.

הגה: מותר לטלטל דבר מוקצה ע"י נפיחה בפה פ דלא הוי טילטול אלא כלאחר יד ולא נקרא טילטול.

עין משפט ג. או"ח סימן שיא סעיף ט
עיין לעיל דף קכב: עין משפט אות ה

עין משפט ד.ה. או"ח סימן שח סעיף יא
עיין לעיל דף קכב: עין משפט אות ד

עין משפט ו. או"ח סימן של סעיף ט

ט. מיישרים אברי הולד ז שנתפרקו מחמת הלידה, ומותר לכורכו בבגדיו שלא יתעקמו אבריו.

ע. אכל אם היא תלויה אסור גם לדעת הרמ"א בסי' תקי"ג שמא תתנדנד ונמצא מטלטלה, אבל לדעת הב"י בסי' ש"י אפשר דגם אם תתנדנד מותר אם הנגיעה היא לצורך דבר המותר, דהוי טלטול מן הצד, מ"מ אם נר השמן דולק עליו, אסור לכו"ע שמא יטה ע"י נגיעתו והתנדוד וכמ"ש בסי' רס"ה. כה"ח אות ל"א.

פ. דדמי לטלטול בגופו, כה"ח אות ל"ג.

ו. ולהסיר הנוצה ע"י נפיחה בפיו אין בזה איסור מוקצה כי זה פחות מטלטול כלאחר יד, ואינו טלטול כלל, שם אות ל"ד.

צ. ודוקא ביום הלידה אבל אח"כ אסור, וע"י עכו"ם מותר גם לא ביום הלידה, כה"ח אות נ"ג-נ"ג.

דף קכג:

עין משפט ד.ה.

או"ח סימן שח פעיף א

- א. כל הכלים ניטלים בשבת ^ק חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס ^ר כגון סכין של שחיטה וכדומה כיון שמקפידים שלא לעשות בהם תשמיש אחר אסור לטלטלו אפי' לצורך גופו או מקומו ^ש.
- הגה: אפי' תחובים בנדן עם שאר כלים אסור לטלטלם ^ת.
- הגה: וה"ה כלים המיוחדים לסחורה ומקפיד עליהם ^א.

ק. שבת קכ"ב במשנה וגמ'. ומכאן עד סוף סי' שי"ב נתבארו דיני מוקצה. וטעם איסור טלטול מוקצה כתב הרמב"ם בסוף פ' כ"ד כדי שלא יהיה טלטול שבת כטלטול של חול, והראב"ד שם כתב הטעם משום איסור הוצאה, ב"י.

ו. וכתב הב"ח דאפי' הרמב"ם מודה משום איסור הוצאה ע"ש. וכלל הדברים המוקצים מתחלקים לששה דברים: א. כלי שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס. ב. כלי שמלאכתו לאיסור. ג. כל דבר שאינו כלי ולא מאכל של אדם או בהמה, כגון אבנים ומעות, ואפי' גרוגרות ששמו אותם ליבש ולא ראויים לאכילה הם מוקצה מחמת גופו. ד. כלי שמלאכתו להיתר ומונח עליו אחד הדברים המוקצים מחמת גופו, אפי' הסירו המוקצה מחמת גופו אסור לטלטלו כיון שבבין השמשות היה שם עליו הוקצה לכל היום. ה. דבר שהיה בבין השמשות מחובר או מחוסר צידה. ו. מוקצה מחמת מצותו כגון עצי סוכה ונויה.

ר. כיון שמקפיד עליהם קובע להם מקום שלא יזיזו ממקומם, כה"ח אות ד'. וסכין של מילה הגם שהוא כלי שמקפיד עליו מחמת חסרון כיס שאסור לטלטלו היינו שלא לצורך מילה, אבל לצורך מילה כל עוד שהוא בידו יכול לרצו ולחזירו למקומו אחר המילה. ועיין בכה"ח אות ו-ז'. ודוקא למוהל מותר לטלטלו אבל לא לאדם אחר שאינו מל דלדידיה הוי מוקצה.

ש. ודלא כהמרדכי בסוף כירה דמתיר, ד"מ, ואם גילה דעתו ביום חול שאינו מקפיד כגון שמקלף בו פירות לא הוי מוקצה מחמת חסרון כיס, ומותר לצורך גופו או מקומו, כה"ח אות ט'.

ו. מוקצה מחמת חסרון כיס מותר לטלטלו ע"י טלטול מן הצד, כה"ח אות י'.

ת. היינו לסכין ולא אמרינן כיון ששם אותם יחד בנדן לא קפיד, אבל הנדן עצמו מותר לטלטל דהרי הוא בסיס להיתר ולאיסור וכמ"ש בסי' ש"י, מ"א ס"ק א'. ואם יכול לנער הסכין צריך לנערו. ואם האיסור חשוב יותר, אסור לטלטל את הנדן כלל בכל אופן.

א. אבל אם אינו מקפיד עליהם אפי' שהם מוקצים לסחורה מותר לטלטלם, ב"י, מ"א ס"ק ג'.

עין משפט ו.

או"ח סימן שח סעיף ג ד

ג. כלי שמלאכתו לאיסור ^ב מותר לטלטלו בין לצורך גופו כגון פטיש לשבור בו אגוזים, בין לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום הכלי שמונח שם, ומותר לטלטלו משם ולהניחו באיזה מקום שירצה ^ג, אבל מחמה לצל או שירא שמא ישבר או יגנב אסור.

הגה: כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטול אבל בנגיעה שאינו מנדנדו מותר ^ד, ולכן מותר לנגוע במנורה בביהכנ"ס ^ה שנרות דולקות עליה או בתנור שדולק בו אש, וכן מותר לקחת דבר היתר המונח על דבר מוקצה.

הגה: מותר לטלטל דבר מוקצה ע"י נפיחה בפה ^ו דלא הוי טילטול אלא כלאחר יד ולא נקרא טילטול.

ב. ^א היינו שמיוחד לדבר האסור לעשותו בשבת, מ"א ס"ק ה'. ואם הכלי עדיין לא עשה בו מלאכה והוא חדש אך הזמינו לכך, אף דהזמנה לאו מילתא, מ"מ אינה עומדת אלא למלאכת איסור.

^א וכלי שמלאכתו לאיסור שאסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או מקומו גם אם מלאכתו לאיסור היא מדרבנן כגון שופר. כה"ח אות י"ט.

כלי שמלאכתו לאיסור אפילו שהוא מוקצה מחמת מיאוס מותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו, רשב"א בתשובה סי' תנ"ו.

^א כלי שמלאכתו גם לאיסור וגם להיתר מותר לטלטלו מחמה לצל, וכן שלא יגנב או לא ישבר, ואם ראוי למלאכת היתר אך אינו מיוחד לכך הוי כלי שמלאכתו לאיסור, כה"ח אות כ"ב.

ג. כיון שהוא בידו רשאי לטלטלו יותר, ואפי' שכח ונטל בידו מוקצה רשאי לטלטלו יותר, מ"א ס"ק ז'. ויש מי שכתב דוקא אם תורת כלי עליו אפי' לאיסור, אבל באין תורת כלי עליו צריך להניחו מיד מידו, וראוי לחוש לדבריו אם לא במקום הפסד, כה"ח אות כ"ו.

^א הגם שמותר לטלטל המוקצה אחרי שהוא בידו למקום שירצה, מ"מ אסור לתת אותו מידו האחת לידו השניה דהוי טלטול חדש, כה"ח אות כ"ז.

ד. ^א הרמ"א לשיטתו בסי' תקי"ג דכתב שמוקצה אינו אסור בנגיעה אפי' הנגיעה אינה אלא לצורך דבר המוקצה, אבל לדעת המחבר בסי' ש"י סעיף ו' לא התיר אלא כשהנגיעה היא לצורך דבר ההיתר, כה"ח אות ל'.

ה. ^א אבל אם היא תלויה אסור גם לדעת הרמ"א בסי' תקי"ג שמא תתנדנד ונמצא מטלטלה, אבל לדעת הב"י בסי' ש"י אפשר דגם אם תתנדנד מותר אם הנגיעה היא לצורך דבר המותר, דהוי טלטול מן הצד, מ"מ אם נר השמן דולק עליו, אסור לכו"ע שמא יטה ע"י נגיעתו והנדנד וכמ"ש בסי' רס"ה. כה"ח אות ל"א.

ו. דדמי לטלטול בגופו, כה"ח אות ל"ג.

^א ולהסיר הנוצה ע"י נפיחה בפיו אין בזה איסור מוקצה כי זה פחות מטלטול כלאחר יד, ואינו טלטול כלל, שם אות ל"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוררים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ה. ד. כלי שמלאכתו להיתר^ז מותר לטלטלו אפי' אינו אלא לצורך הכלי שמא ישבר או יגנב, אבל שלא לצורך^ח כלל אסור.

ה. ה. כתבי הקודש^ט ואוכלין^י מותר לטלטלן אפי' שלא לצורך כלל.

הגה: תפילין אין לטלטלם כי אם לצורך^כ, ושופר^ל אסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או מקומו ככלי שמלאכתו לאיסור.

ז. היינו מיוחד להיתר אף שראוי ג"כ לאיסור, וה"ה שמלאכתו לאיסור ולהיתר, מ"א ס"ק ט', ואם רוב השימוש לאיסור הולכים אחרי רוב תשמישו, כה"ח אות ל"ה.

ח. היינו שלא לצורך כל יום השבת אבל אם יצטרך אותם אח"כ ביום הוי לצורך, וע"כ אחרי סעודה שלישית צריך ליזהר שלא לטלטל גם כלים שמלאכתן להיתר אם לא שמפחד שלא יגנבו או ישברו, ט"ז ס"ק ב'.

ט. שמותר לקרוא בהם, מ"א ס"ק י'. נייר חלק הוי מוקצה מחמת חסרון כיס כיון שעומד לכתובה מקפיד עליו, מ"א שם.

י. מצת מצוה בערב פסח שחל בשבת אין להם דין אוכלין ואסור לטלטלה, אבל שאר מצה שיכול לתת אותה לעופות הוי אוכלין ומותר, ואם יש לו הרבה ממצת מצוה ואינו חש לתת מזה גם לתינוקות לא הוי מוקצה, כה"ח אות מ"ב. ואוכלין לבהמה מותר לטלטלם רק לצורך, אבל מאכלי אדם מותר גם שלא לצורך, כה"ח אות מ"ג.

יא. וכוסות וקערות אינם ככתבי הקודש שמותר לטלטלם גם שלא לצורך, וע"כ היושב ליד השולחן ועליו כוסות וסכו"ם אסור לטלטל אחד מהכלים האלו מכאן לכאן, וכ"כ הבן איש חי בפי' מקץ אות א'. כה"ח אות מ"ד.

יב. אוכל שהוא מוקצה כגון טבל או מחובר לקרקע ותלשו אותו בשבת אפי' לצורך גופו או מקומו אסור, כמ"ש ה"ה בפ"ד דעירובין.

יג. היינו לאיזה צורך אפי' אינו צורך גופו או מקומו וכמו כלי שמלאכתו להיתר אבל הב"י הביא בשם ספר הנקרא "מקדש" דאין לטלטלם כי אם לצורך גופם או מקומם, וכך נראה דעת המ"א בס"ק י"א. וא"ר, וחס"ל אות ג'.

ואם מטלטלן שלא יגנבו ולא יהיה להם בזיון מותר, כה"ח אות מ"ז.

יד. לטלטל מגילה בשבת מותר לטלטלה כדין כתבי הקודש, ובלבד שלא חל בו יום ט"ו באדר שאז יש גזירה שמא יעבירנה ד' אמות, כה"ח אות מ"ח.

טו. ולענין טלטול גט בשבת עיין באבן העזר סוף סי' קל"ו י"א דהוי כלי אסור מחמת חסרון כיס ואסור לטלטלו לפני מתן הגט, וי"א דהוי ככלי שמלאכתו לאיסור ולצורך גופו או מקומו מותר, וכתב הכף החיים באות מ"ט דמסתבר דעת המתירין אפי' לפני מתן הגט כיון שזה דבר דרבנן ואפשר ללמוד ממנו כמה דינים.

טז. וה"ה כל כלי שיר אחר יש לו דין כלי מחמת איסור.

יז. ולולב ג"כ מותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו, ט"ז סימן תרנ"ח ס"ק ג'. אך האחרונים השיגו עליו, וגם אין עליו תורת כלי כלל. כה"ח אות נ"א.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com